

216. Bárki irányában is, bármi czélből gorombáskodni, valakit ütni, verni vagy lökdösni, a legszigorubb büntetés terhe alatt tilos, a csendőr ily meggondolatlan vad tette által hadtörvényszéki vizsgálat, illetve börtönbüntetésnek teszi ki magát.

217. Szabálylyul tekintendő, hogy az őrsparancsnok csak fontosabb és jelentékeny szolgálatteljesítéseket írjon elő magának, mert holmi mindennapi szolgálatokat végezvén, tekintélye megbízhatósága és értéke nem csak súlyed, hanem érzékenyen koczkáztatik.

218. Azon őrsparancsnok, ki nem képes a szabályozott külszolgálati óráit, megfelelő és hivatásához mért szolgálatok által betölteni, az szegénységi bizonyítványt állit ki magáról.

219. Kissebb terjedelmű őrsőknél minden 4—6, nagyobbaknál minden 6—8 hétben egyszer kell, hogy az őrsparancsnok körletének minden pontját bejárja.

220. Ellenőrzés szempontjából minden 10 nap tartozik a „szolgálati rovat-iv“-et (vezénylő lajstrom kivonat) a szombat napi vizsgák megtartásának feltüntetésével, szakaszparancsnokságának beterjeszteni.

221. Végül megjegyzem, hogy a csendőrnek inkább ésszel mint nyers erővel, kell működni, továbbá folyton arra törekednie, nehogy a törvényszegők őt ész és ravaszságban felülmulják, mert ily esetben, az utóbbiak vele szemben előnyben levén, minden fáradalma és működése siker nélküli, s hivatása és kötelességének a legnagyobb erőmegfeszítése mellett sem képes megfelelni.

### VIII.

## Vasuti felügyelet.

222. Oly őrsállomás helyeken, melyeken vasuti állomás van, s ha az ezeni felügyelet a városi rendőrség által nem láttatnék már el, vasuti felügyeleti szolgálat szervezendő, létesítendő.

223. Ezen felügyelet, ha csak a szolgálati viszonyok engedik, minden személyvonat közlekedéséhez kirendelendő, s rendes viszonyok között ezen célra egy csendőr vezénylendő ki.

224. Az ezen szolgálat minkénti végrehajtására vonatkozólag, irányadó az F.) alatti mellékletben foglalt utasítás, mely minden körülmények között szorosan betartandó.

### IX.

## Fegyverhasználat ellenszegülés vagy üldözés alkalmával.

225. Erre vonatkozólag a csendőrségi utasítás I. és II. része jelesen az I. rész 11., s a II. rész 33. §-a szorosan szem előtt tartandó.

226. Higgadság, tapintat, körültekintés, általában észszerű eljárás nem ajánlható elégé e tekintetben minden csendőrnek, miután egy meggondolatlan szó, elhamarkodott tett, és a fegyver időelőtti használata, a csendőrre nézve veszélyt és vészthozó lehet.

227. A legmakacsabb és legkonokabb gonosztevő se legyen képes a csendőrt higgadságából kivetkőztetni, de súlyos büntetés terhe alatt ovakodjék a csendőr, fegyverét bárki ellen is becstelenítő, megszegyenítő módon — fegyvertussal való lökdösés, taszítás, ütés stb. használni.

228. Szorosan a szabályok értelmében eljárva, dulakodás, az ugynevezett kézi tusa csak a legkritkább esetben fordulhat elő, ezt tehát lehetőleg megelőzni, lehetetlenné tenni a csendőr feladata, mert ily alkalmakkor ügye félig-meddig vesztett.

229. A kézzel való ütés, taszigálás, semmi körülmények között sem igazolható, nem csendőrhöz illő cselekmény.

230. Előfordult tény, hogy egy egyszerű arcütés következtében rögtöni halál állott be, minek következménye hadtörvényszéki eljárás s 1—5 évig terjedő börtön.

231. Közönséges ellenszegülők ellen, a fegyverhasználat csak a legvégső esetben alkalmazandó, míg ellenben fegyveres csavargók, rablók ellen, a szabályok korlátai között, ez a legtágabb értelemben veendő fogamatba.



232. Egyes csendőröknél rögeszmévé vált azon elv, hogy az ily gazembereket minden áron élve akarják elfogni, igen téves, s ugy a szolgálat valamint a csendőr személy biztonságára is a legkárosabb következménnyel lehet.

233. Ajánlatos egyáltalában ily alkalmakkor a fennálló körülmény és viszonyokat gyorsan áttekinteni, az alkalmazandó eljárás felett rögtön határozni, s mindezekre ép oly gyorsan és teljes erélyvel cselekedni.

234. A lefegyverzés a legnagyobb szégyen és gyalázzal árasztja el a csendőrt, inkább életét áldozza fel, mintsem fegyverétől megváljon, s az ekkénti megbecstelenítést túlélje.

## X.

### Fegyelem és ennek kezelése s gyakorlata.

235. A fegyelem a csendőrségi testületben vas szigorral, de a mellett jóakarólag kezelendő, azaz minden csendőr előljáró legyen szigorú, de méltányos és alárendeltjei iránt gondoskodó.

236. Ezen célból az erkölesség és közszellem fejlesztése minden csendőrségi előljárónak kiváló feladata, miért is ha osztagában erkölcsi hibák vagy kihágások fordulnak elő, azok általa részletesen és azonnal megvizsgálandók, minek alapján könnyen kitudható lesz, ha valjon a csendőr megromlottága, vagy a nem helyesen gyakorolt esetleg elmulasztott felügyelet okozta-e a bajt, mely esetben ugy a baj okozója, valamint a hibás alparancsnok is megfenyítendő, vagy megfenyítés végett felsőbb helyre feljelentendő.

237. A hosszú évi tapasztalat megdönthetlenül igazolván azt, hogy: ha az őrsparancsnok alárendeltjeit helyesen felügyeli, szolgálatban valamint azon kívüli magatartása és magaviseletüket figyelemmel ellenőrzi, egyáltalában ezek helytelenkedéseit, rakonczátlankodásait nem tűri, saját maga is példás magatartás és magaviselet által azoknak mintaképül szolgál, ott kihágás és helytelenkedések nem fordulhatnak elő — ezen tény minden rendű előljáró által alapelveül fogadandó el s követendő minden alkalommal.

238. Így minden előforduló hiba és baj részben az őrsparancsnokot is terhelvén, minden abbeli jelentés vagy tényvázlat szerkesztésénél erre kiváló súly fektetendő, s ezen körülmény mindannyiszor részletesen kiemelendő.

239. Erkölesség nélkül csendőrségi testület általában nem is képzelhető; ez, valamint a szolgálat lelkiismeretes, buzgó és sikerteljes kezelése biztosítja csak a hatóság és lakosságnak — a testület iránti tiszteletét és bizalmát.

240. A kihágások túlnyomó részei szeszese italoknak mértéken túli élvezete folytán beálló, ugy szolgálatban, valamint azon kívüli ittasság, továbbá dözsölés, kártyázás, adósság csinálás, takarodón túli kimaradás és rossz hírű személyekkel (különösen nőszemélyek) való társalgása által idéztetnek elő, — egytől egyig oly bélyegző erkölcsi hibák, melyek egyrészt a csendőrnek a lakosság előtti becsületét és tekintélyét, de másrészt anyagi helyzetét is tönkre, őt tehát csendőrségi szolgálatra általában alkalmatlanná teszik.

241. Ebből kifolyólag rendelem, hogy azon csendőr, ki bármely körülmények között csak egyszer is megittasodott, megbízhatatlannak tekintessék, s mint ilyen mindaddig, míg javulásának határozott és kétségtelen jelét nem adja, felügyelet alatt tartassék; de egy év tartamáig — ha csak a szolgálati viszonyok némileg engedik — sem őrsparancsnoki helyettesül ki ne neveztessek, sem járőrvezetőnek ne alkalmaztassék.

242. Oly őrsparancsnok, kinél erkölcsi hiba fedeztetik fel, önálló parancsnoknak nem alkalmas és azonnali elhelyezése haladék nélkül ajánlatba hozandó.

243. A rossz hírű nőszemélyekkel való társalgást illetőleg, s ebből kifolyólag, mint az erkölcsi romlás egyik főtenyezőjét kell itt még jeleznem az ugynevezett szerelmi viszony fenntartását vagy épenséggel ágyas tartását, vadházasság folytatását.

244. Ilyesmit minden rendelkezésre álló eszközökkel s a legnagyobb erélyvel lehetetlené tenni, de megtorolni, minden rendű előljáró kiváló kötelessége.



245. Minden csendőr, ki jó akaró intés, vagy büntetés daczára is, ily viszony fenntartásával nem hagyja fel, a testületből történendő eltávolításra ajánlatba hozandó.

246. Számos büntetés sem a csapatot, sem az illető előljárót nem ajánlván előnyösen, az alparancsnokok minden alkalommal jelesen a becsületérzésre hatni, s azt emelni igyekezzenek, s csak ott, hol ezen óvszer nem bizonyul kielégítőnek, ott büntetendő — de érzékenyen.

247. A fegyelem ily módon történendő kezelését elősegítendő (minden előljáró alattvalóját mielőbb ismerje) ezennel elrendelem, hogy előforduló minden áthelyezés alkalmával, az áthelyezett csendőr rövid minősítése, valamint büntetéseinek száma (például a csendőrségnél x . . . szer volt büntetve) az új őrsparancsnokkal szolgálati jegy alakjában, az előbbi őrsparancsnok részéről közöltessék.

248. Ezen szolgálati jegyek a szakaszparancsnokság útján küldendők rendeltetési helyeikre, miért is ezek ebbeli rendeletém foganatosítását ellenőrzendik.

249. Az ezen czélből nyert szolgálati jegyek nem iktatandók, hanem mint az őrsparancsnok személyes tájékoztására szolgáló ügydarabok, általa zár alatt őrzendők és mindaddig, míg a csendőr az őrsön van, illetve róla újabb ily minősítés nem állittatik ki, minnek megtörténtével azután a régi jegy az ujjal együtt a szakaszparancsnokságnak betérjesztendő.

250. A szakaszparancsnok urak az ily régi jegyeket gyűjtve, saját észleleteik és tapasztalataik, valamint egyéni jegyzeteikkel együtt így biztos alapot nyernek a minősítvényi táblázatok alapos szerkesztéséhez.

## XI.

### E l s z á l l á s o l á s .

251. A laktanya minden időben — éjjel és nappal — mintaszerű rend és tisztaságban tartandó.

252. A szobák, konyha, árnyékszék, padlás, pincze, istálló, kamara, egyáltalában minden a laktanyához tartozó bármely helyiségben uralgó rend és tisztaság legbiztosabb alapot nyujtanak valamely őrsnek rögtöni megbírálására.

253. A laktanya udvara és kertje mindenütt — kivétel nélkül — a legcsinosabban berendezendő.

254. Gyümölcsfák és virágok, szép vetemények díszítve a laktanyát, minden őrs büszkesége legyen — a majdnem mindenütt elhanyagolt, vagy tudatlanság miatt nem ápoltt — kertészet és gyümölcsstenyészettel a lakosságnak utánzásra méltó példát szolgáltatni.

255. A hol ezirányban közömbösség észleltetnék, ott a szárny- és szakaszparancsnok urak megfelelő befolyásaikat érvényesíteni el ne mulasztják, már azért sem, mert a ki az ilyféle foglalkozást kedveli, csak erkölcsi jó indulatának adja tanujelét, de ezzel foglalkozván, alig fog időt találni tévútra térhetni.

256. A bútortzat, valamint összes egyéb laktanyai berendezési cikkek és tárgyak folytonosan a legjobb, legcsinosabb állapotban tartandók — esetleg előforduló kisebb hiányok azonnal, nagyobbak az évi elengedés alkalmával helyre hozandók, a bútortzat kizárólag házilag történendő befestése pedig a nyári évszakban eszközzendő, mely czélra a szükséges pénzösszeg kiutalványozása az átalány rovására — a szakaszparancsnokságtól kérendő.

257. Egy rendszerető őrsparancsnok figyelme a legkisebb részletekre is ki fog terjedni s egy ilyennél például még az óra inga is mindenkor kifényesítve, az óra nehezékei, valamint ágylábak sat. mindig fekete fényezettnek leendenek. (Ez utóbbi legczélszerűbben a kereskedésekben beszerezhető vas-lakkal (Eisenlack) történik).

258. A laktanyában — de az is csak ott, a hol szükséges — kizárólag házőrző eb és macska tartható, más állatnak ott helye nem lévén, azok tartása tilos.

259. Tekintettel arra, hogy a laktanya szomszédságában lakók az éjjeli időben szolgálattól bevonuló csendőrök, vagy feljelentésekkel esetleg megjelenő polgári egyének bebocsájt-



tás miatt/dörömbözéseik által, éjjeli nyugalmukban ne zavartassanak, de hogy ezek haladék nélkül bebocsáttathassanak, minden laktanya egy vonó csengetyűvel (Glockenzug) látandó el, mely mindenütt házilag szerzendő be, s a szakaszparancsnok utalványa alapján az átalány rovására számolandó el.

260. Az egészség ápolása tekintetéből fennálló utasítás 3. §-a értelmében, ugy az őrsiroda, valamint csendőri szobákban való használatra, szivarvég, dohányhamu és dohánymaradékknak elhelyezésére, megfelelő nagyságu és csinos porcellán edények szerzendők be.

261. A kalapoknak — a polczon való elhelyezésük idejére — kimélése céljából, minden csendőr egy kalaptokot szerezzen be magának.

262. Ezen kalaptok kéregpapirból készitendő, alakjára nézve lecsapott kúp alak, felső fedett körzetének átmérete 24, alsó nyílt körzetének átmérője 28, magassága 18 centimeter, az egész tok egyszerű fénytelen kék papírral vonandó be és semminemű felirat vagy czifrázattal el nem látandó, simán hagyandó.

263. A laktanya-szabályzat ide vonatkozó §-ai határozványa szerint előirt — és méreteikre nézve pontosan betartott — fejtáblácskák, ló állásoknál alkalmazandó táblácskák, szoba lajstromok, szoba, konyha, kamara, istálló, árnyékszék sat. feliratok mindig a legtisztábban tartandók, mely czelből azok legezészerűbben az előirt méretű zöld papir kerettel ellátott üveg táblák alá helyezendők, hol 1—2 évig is tisztán tarthatók, mig ellenkezőleg minden 2—3 hónapban változtatásuk szükséges.

264. Az ágynemű mindig a legtisztább állapotban tartandó, s lelkiismeretes kimélése felett ügyelni az őrsparancsnok egyik fő kötelessége.

265. Az ágyneműnek gondatlanság, esetleg rosz akaratból történt minden mocskolása vagy rongálása az illető okozó költségére azonnal helyreállitandó, kijavitandó s illetőnek még esetleges megfenyítése végett, a jelentés erről a szakaszparancsnokságnak is megteendő.

266. Rongyos ágynemű semmi szín alatt nem türendő, az őrs azért nyeri erre vonatkozólag az átalányt, hogy a helyreigazitásokat pontosan foganatosítsa, a hol tehát ez irányban hanyagság észleltetik, ott az őrsparancsnok szigoruan felelősségre vonandó.

267. Új laktanyák kiszemelése, illetve felvételénél kiváló gond forditandó arra, hogy az államkincstár, a csendőrségi elszállásolási alap ne károsittassék, vagy valaki által (háztulajdonosok) zsaroltassék, illetőleg a követelt házbér, az ottani helyi viszonyoknak mindig teljesen megfelelő legyen.

268. A tapasztalat már igazolván azt, hogy egyes háztulajdonosok azon téves és hamis elvből kiindulva „a kormány fizessen“ követeléseiket tulcsigázzák, tizszeres árakat követelnek, az ily eljárás a szárny és szakaszparancsnok urak részéről — felelősség terhe alatt — mindenkor és határozottan megtorlandó.

## XII.

### Iroda vezetés.

269. Az őrsirodai könyvek, irományok, leltárak, általában mindennemű ügydarabok és könyvek, mindig a legtisztábban tartandók s szorgalommal s megfelelő csinossággal vezetendők.

270. A katonai parancsnokságok és polgári egyéb hatóságokkal való levelezésre nézve — szoros ahoz tartás végett — következőket rendelék:

271. A cs. és kir. közös hadseregbeli, valamint a m. kir. honvéd csapat-parancsnokságoknak az őrsök részéről kizárólag csak tényvázlatok küldhetők, vagy terjeszthetők be közvetlenül, minden más, katonai hatósággal való levelezést igénylő ügyben, a szakaszparancsnokságnak teendő a felterjesztés.

272. A polgári hatóságokkal való levélezés hasonlólág szintén csak tényvázlatokra s azon felül kizárólag oly jelentés és feljelentésekre szoritkozik, melyekkel valamely hatóságnak, az általa kibocsájtott felszólítás folytán teljesített szolgálat eredménye jelentetik, vagy végre oly feljelentésekre, melyek megtételére a szolgálati utasítás II. rész, 22—23 és 28. §-sai határozványa szerint, az őrs utalva van.



273. A polgári hatóságokkal való egyéb levelezés, még azon esetben is a szakasz parancsnokság által eszközöltetik, ha a hatóságok valamelyike, egyik vagy másik őrsparancsnoktól — bármely ügyre vonatkozólag — jelentést követelne is.

274. Ily esetben az őrsparancsnok, felterjesztvén a hatóság ebbeli megkeresését, mind azt, a mi elintézként a polgári hatósággal közlendő, szakasz parancsnokának bejelenti; ez utóbbi pedig, mennyiben és mennyire a vett jelentésben felhozottakat — tekintettel a hatóság megkeresésére — kielégítőknak találja, az elintézkést saját hatáskörében eszközli, esetleg fontosabb természetű s hatáskörében nem fekvőket további illetékes elintézés végett szárny parancsnokságának terjeszti fel, hol ezek vagy elintézkést nyernek, vagy a szakasz parancsnokságnál mondottak szem előtt tartása mellett, a parancsnokságnak terjesztetnek fel.

275. Elvi kérdések elintézése, őrsök felállítása vagy bevonása sat. kizárólag a csendőr parancsnokság hatáskörébe esnek.

276. Az e tárgyban szigorú ellenőrzés gyakorlatának szempontjából itt ezennel elrendelem, hogy az őrsök minden általuk közvetlen szerkesztett és kiadott tényvázlat, jelentés, felterjesztés sat. fogalmazványait megbirálás és láttamozás végett a szakasz parancsnokságnak terjesszék be s csak azoknak onnan történt visszaérkezéssel irattározassanak.

277. A szakasz parancsnokságoknak meghagyom, hogy ezen fogalmazványokat minden alkalommal vegyék alapos birálat alá, ott hol szabályellenességeket észlelnek, a szabályok értelmében járjanak el, az őrsparancsnokokat és ezek helyetteseit ez irányban kellőleg oktassák, általában oda hassanak, hogy míg egyrészt a szolgálat követelményeinek elég tétetnék, másrészt szabályellenesség és tapintatlanságok teljesen elkerültessenek.

278. Felhatalmazom azért a szárny és szakasz parancsnokságokat, hogy oly őrsparancsnokokat, kik ezen levelezés szabatos, tapintatos és helyes eszközzésére alkalmatlan vagy képteleneknek bizonyulnának, bizonyos korlátok között, az önálló levelezéstől eltiltathassanak.

279. Az oktatólagos és egyéb tanulságos rendeletek és utasítások minden őrsön — iskolázás céljából — külön csomagban őrzendők és tartandók külön tárgymutató mellett nyilván.

280. Hogy az őrsirodák vezetésében mindenütt teljes egyöntettség éressék el, de hogy erre vonatkozólag a lehető legnagyobb könnyebbités eszközöltessék, ezennel elrendelem, hogy minden az őrsiroda vezetésénél megkívántató szolgálati könyvek (Protokolle), valamint a különböző úrlapok és nyomtatványokkal az őrsök — de csak kizárólag a szárnyparancsnokságok által — díjmentesen láttassanak el.

281. Ezen cél eléréndő s mennyiben a parancsnokság törekvése oda irányul, ezen könyvek és nyomtatványok kiállítására egy vállalkozót találni, az 1882 évi január hó 1-től minden szárnynál „Őrsirodai könyvek és nyomtatványok beszerzésére alakított pénztár“ czimen egy alap fog szerveztetni, melynek elszámolása pénztári napló alapján fog történni, s az alap a következő betétekből gyarapíttatni s alakíttatni:

- 1) a csendőrök fegyelmi fenyítése után befolyó, alább meghatározott zsoldhányadból;
- 2) az őrsök irodai havi átalányából levonandó havi részletből;
- 3) új őrsök felállítása alkalmából az őrsirodai könyvek első beszerzésére engedélyezett összegből.

282. Tekintettel a szervezeti utasítás 39. §. határozványára, az ezen pénztár alakítására szánt részletek következőképpen határozatnak meg:

ad 1.) Közönséges fogság napjain.

Minden csendőr után és naponta

- a) az őrsirodai könyvek beszerzésére alakított pénztárba beszolgáltatandó 15 kr.
- b) a csendőr létszám illetékes őrsének kiadandó . . . . . 15 kr.
- c) azon őrsnek, hol a büntetés végrehajtatik . . . . . 10 kr.

Altisztek fenyítése alkalmával csak is a c.) alatt meghatározott hányad szolgáltatandó ki, míg a fennmaradó összes ezutáni zsoldtöbblet magasabb és fegyelmi tekintetből a könyvek beszerzésére alakított pénztár javára vételezendő be.



Böjti napokon:

Egy kenyér adagára, állomás és időkülönbség nélkül 15 krajczárban számítatván, a csendőrnél fennmaradó 68 krajczár ugy osztandó el, hogy:

- a) . . . . . 28 krt,
- b) . . . . . 20 krt,
- c) . . . . . 20 krt kapjon.

Altiszteknél, a kenyéradagnak fentti árban való leszámolása után, a fennmaradó zsold-többlet ugy osztandó fel, hogy:

- a)-ra a maradvány . . . . .  $\frac{2}{3}$ -a,
- c)-re a „ . . . . .  $\frac{1}{3}$ -a jusson.

283. A hivatalt szervezeti utasítás 39. §. határozványa azonban az I-ső mód szerint nősültek családjai eltartására vonatkozólag ezen intézkedés által nem érintetik, s a családot illető hányad mindenkor csonkítatlanul kiszolgáltatandó, s csak az ezután fennmaradó többlet juthat — megfelelő arányban — a most meghatározott célra.

ad 2.) Magától értetődik.

ad 2.) Minden örsnek irodaátalányából páros számú években (1882—1884—1886 sat.) havonta 10 krajczár, páratlan számú években (1883—1885—1887 sat.) pedig havonta 5 krajczár vonandó le s vételezendő be az alakított pénztárba.

284. Ugy a kiadás, valamint a bevételi tételek ezen pénztári naplóba csak tényleg létező okmányok alapján iktathatók be, s a kiadás tételei kizárólag csak a megjelölt könyvek és nyomtatványok beszerzése és szállítási költségeiből eredhetnek.

285. Ezen alap pénzkészlete, valamint pénztári naplója a szárnypénztár szekrényében őrzendők meg.

286. Az ebbeli könyvek és nyomtatványok szükségletéről — mindig a jövő egész évet tekintve — a beadvány minden év december hó 1-ig a parancsnokságnak be-terjesztendő.

A folyó évre ily beadvány beküldése felesleges.

287. Elrendelem egyben, hogy az ezután beszerzett nyomozólevél-könyvek az örs-átalányból, a gazdálkodási könyvek a közzgazdálkodásból, ruha és fegyverzeti, valamint szolgálati könyvecskék pedig minden egyes csendőr által fizetendők, azaz, ezek által a pénztárnak mindig megtérítendők.

288. Ürlap és nyomtatvány alatt mindazok értendők, melyek az első felállításnál az alsztályoknak kiadattak, vagy jövőben ilyenekül fognak innen megjelöltetni.

289. Az örsiroda-asztal rendezésére nézve a G.) alatti melléklet irányadó.

XIII.

P é n z t á r a k.

290. A zsold, elszállásolási, közzgazdálkodási és minden más — elszámolás tárgyát képező — pénzek az örs pénztárában őrzendők meg.

291. Az örs pénztára kettős zár alatt kezeltek.

292. Ezen kettős zárlat alatt az értendő, hogy a pénztár két különböző zárral tartandó zárva, mely zárok egyik kulcsa (mindig csak lyukas kulcescal ellátott zárok használhatók) az örsparancsnok vagy helyettesénél, másik kulcsa pedig a pénztári bizottsági tagnál (csendőr) őriztetnek meg aképpen, hogy mindkét kulcs egy és ugyanazon egyén kezébe ne jusson.

293. A pénztár valódi állásáért valamint a második kulcs kezeléseért a pénztári bizottsági tag felelős lévén, mindaddig, míg ezen minőségben működik, a kulcsot kezéből kiadnia semmi szin alatt nem szabad.

294. Ha az örsparancsnoknak a pénztárban teendője vagy keresni valója van, ugy a pénztári bizottsági tag személyes jelenlétében végzi, minek megtörténtével a pénztár azonnal ismét lezárandó.

295. Ehez hasonlólag minden pénztár rovancsolásnak szintén a bizottsági tag jelenlétében kell megtörténnie, melynek megtörténtével ez a kulcsot magához venni tartozik.

296. Azon esetben, ha a laktanyában csak egy csendőr maradna hon, a pénztár kezelők, szolgálatba való kirendelésük alkalmával is, a pénztár kulcsot magukkal viszik, ily esetben azonban a hon maradt csendőrnek, esetleges szükségletek fedezésére, és utólagos számadástétel kötelezettsége mellett, egy bizonyos pénz előleg szolgáltatandó ki, mi az állomás szolgálati könyv utolsó rovatában pontosan bejegyzendő.

#### XIV.

### Élelmezés és közétkezés.

297. Erre vonatkozólag a laktanya utasítás 8. §-a szorosán szem előtt tartandó.

298. Fiatal szakácsnék az örsökön semmi szín alatt nem türendők meg, s tekintettel a fenntartott §. 82. pontjára ezennel elrendelem, hogy ezek felvétele valamint elbocsajtása, a szárnyparancsnokságok különös engedélyétől függ, minélfogva e tekintetben a szárnyaknál nyilvántartás vezetendő.

299. A laktanyában szeszes italt, vagy nagyobb mennyiségű bort — ha csak saját használatra is — tartani szigoruan tiltatik.

300. Rendelem, hogy minden örsön a közétkezés — minőségére nézve — kitünően legyen, mennyiségre nézve pedig oly bőségesen álltassék ki, hogy a legnagyobb étkü egyén is teljesen kielégítették.

301. A mely örsön az étkezés nem megfelelő jó és elég, ott az örsparancsnok és a csendőrök élelmetlenek vagy közömbösek, miért is legnagyobb szigorral rendes gazdálkodás vezetése fenntartására szoritandók.

302. A táplálék nem megfelelő minősége, vagy elégtelensége okozója annak, hogy a csendőrök korcsmákban, vagy állásukhoz nem méltó aljas helyiségek esetleg lebujszokban keresnek kárpótlást.

303. Mindezeknél fogva elrendelem, hogy mindenütt helyes, értelmes gazdálkodás vezetessék, az élelmi cikkek nagyban vásároltassanak be, a laktanya kertekben — nyáron át — a szükséges zöldség és főzelék termeltessék, télire pedig mindennemű főzelék, zöldség, hagyma és a zsir megfelelő készlete gyűjtessék.

304. A kenyér — a hol csak lehetséges — az örsön süttessék.

305. Rendelem továbbá, hogy minden örsön — de kizárólag közös használatra mint közzgazdálkodási tulajdon — majorság és disznó tartassék s azon örsök, melyek állomás helyeiken naponta friss marhahúst nem kaphatnak, ilyenek tartására köteleztessenek.

306. Egyes csendőröknek, de sőt nős altiszteknek is, majorság vagy disznónak, a laktanyában való tartása szigoru büntetés terhe alatt tilos.

307. Bárminemű cikkel kereskedni, az altiszt és csendőrnek legszigorubban tiltatik.

308. Minden örsön, mindennap reggelire kávé, déli ebédre leves, hús és egy harmadik tál étel, est-ebédre pedig egy hus étel pontosan főzendő, miért is ott, hol ez irányban eltérés találtatnék, ugy az örsparancsnok, valamint a közzgazdálkodást vezető csendőr megbüntetendő.

309. Rendelem, hogy minden étkezéshez az asztal — a szakácsné által — mindannyiszor csinosan felterítettessék, mely célból minden örsön legalább két asztalterítő, minden csendőr részére pedig két tányér, csinos kanál, kés és villa, egy asztalkendő, egy ivó pohár, azonfelül közös használatra só, bors és paprika tartó, valamint egy vizes korsó legyen.

310. Minden egyes csendőr, változtatás szempontjából, 2—3 asztalkendővel tartozik rendelkezni.

311. Ha a törvények vagy helyi viszonyoknál fogva egyes fogyasztási cikkek után adót kellene fizetni, ez alól a csendőrségnek magát kivonnia nem szabad — a csempészet szigoruan tiltatik — minden ezirányu erőszakoskodás, adómegtagadás vagy rossz példaadás miatt, ugy az örsparancsnok valamint a csendőrök szigoru büntetésnek néznek elébe.



## Pénzes levelek kezelése.

312. Pénzes levél csomagolásánál az őrsparancsnokon kívül mindig ennek helyettese, vagy a pénztárkezelő csendőrnek kell jelen lennie, s hogy a csomagolás illetékeppen eszközöltetett mindkettőn — a középpecsét felett alkalmazandó s általuk aláírandó „előttünk csomagoltatott“ kitéttel igazolni tartoznak.

313. Ilyen levelek mindig az őrsparancsnok és a pénztári bizottsági tag által közösen adandók fel és hozandók is el a postáról, miélt is utóbbiakra nézve a posta leadási vevényt mindkettőn tartoznak aláírni.

314. A fentebb elrendelt ezen eljárástól csak azon esetben lesz igazolható az eltérés, ha a postahivatal az őrsállomáson kívül volna, mely esetben az elcsomagolt és feladandó, valamint a postáról elhozandó pénzes levél, mindig az őrsparancsnok, vagy az elcsomagolásnál jelen volt helyettes, esetleg a pénztári bizottsági tag által egy másik csendőr kíséretében, adandó fel, vagy hozandó el.

315. Az esetelt mindkét módon elhozott pénzes levél az őrsön — a pecsétek épen tartása mellett egyik oldala ollóval felvágatván — az elhozók s a pénztár kezelésére hivatottak, rendes viszonyok között pedig az őrsparancsnok és a pénztári bizottsági tag előtt bontandó fel, s hogy ilyképpen történt s a pénz azonnal leszámoltatott, a boritékon „előttünk bontott fel és ... ft... kr... 1/2 kr találtatott elő“ kitéttel után, valamennyi jelen volt sajátkezü névaláírása által igazolandó.

316. Minden érkezett pénzes levél boritéka fél évig a pénztárban megőrzendő.

## XVI.

### Általános határozványok.

317. Ha ő felsége a király, a királyi ház valamely tagja, idegen uralkodó, vagy ezek valamely családtagja, bármely minister vagy államtitkár, az országos rendőrfőnök (jelenleg Jekelfalusi Lajos belügyminiszteri osztálytanácsos) a honvédség főparancsnoka, ennek helyettese, a kerületi vagy dandár parancsnok, végre a katonai főhad- és hadparancsnok érkeznek egy csendőr-állomásra, az őrs összes legénysége — minden parancs bevárása nélkül — diszbe öltözik s csak így mutatkozik nyilvánosan.

318. Hasonlólag diszben jelenik meg az őrs összes legénysége ő felsége a király születése és Szt.-István király napján, ezen napokon az isteni tiszteleteken részt veendő, s e napok előestéjén a csendőrségi laktanya minden parancs bevárása nélkül, az általány rovására okvetlen kivilágítandó.

319. Szemle-vizsgálóra érkező, minden rendű csendőr tiszt urnak az őrs-állomás helyen való tartózkodása ideje alatt, az altiszt és csendőrök kizárólag kalapban járnak ki.

320. Oly helyeken, hol a csendőrségen kívül más katonaság nincs, az őrsparancsnok tehát egyszersmind állomás-parancsnok, tartozik ez, vagy helyettese, minden azon helyen átvonuló egyes tiszt, vagy csapat parancsnokánál szabályszerűen jelentkezni.

## XVII.

### Végmegjegyzés a lovasított csendőröket illetőleg.

321. A lovak kezelése, vezetése, idomítása és ápolására vonatkozólag, a lovassági „Gyakorlati szabályzat“, „Oktatás a patkolásról“, „Egészségügy és istálló egészségtan“ című könyvek, valamint a lovassági altiszti iskolák használatára szánt „Zsebkönyv“ teljes utbaigazítást adnak.

Ezen könyvek, minden lovasított osztályok vezetésére hivatott tiszt urak által tanulmányozás és szoros ahoztartásul beszerzendők.



Ahoz tartás és némi utbaigazítás czéljából, a következő pontok szolgáljanak zsinorelvül: Háromszori etetésre: 4200gram zab és <sup>3400</sup>~~4500~~gram széna szükséges és illetékes.

Az etetés rendes viszonyok között reggel 6, délben  $\frac{1}{2}$  12 és este 6 órakor történjék.

A lovak általában nagyon hizottak ne legyenek, mert ilyeneknél tüdőgyulladás és léptályog hamar beállhat.

1.) Minden itatás előtt kevés széna adandó a lónak, s nagyon hideg, jeges víz, mint ártalmas, ne használtassék itatásra.

2.) A lovak mindég csak a legtisztább istállókba állítandók be.

3.) Alomzatnak — a ló alá — mindég csak száraz szalma használandó.

4.) Szolgálatba 2 adag zab és ugyanannyi szénánál többet vinni nem szabad.

5.) Ha rendes és tiszta jászol nem található, a lovak a zabos tarisznyából étetendők.

6.) Az őrjárat menet tite — rendes viszonyok között — mindig a „lépés.”

7.) Szolgálatba a kötőfék mindig elviendő, s az a ló fejére a kantár alatt teendő fel.

8.) Lóháton az őrjárat rendszeren kihuzott karddal teljesíti szolgálatát; megengedtetik azonban, hogy ott, hol veszély vagy váratlan támadástól tartani nem lehet, kardját elrejtse; de ez által figyelmét kellvén megkettőztetni, mihelyt csak sejthetőleg is ily baj vagy veszély lenne kilátásban, nemkülönben ha városban, faluban s minden más helyen, hol a lakossággal érintkeznek, kivont karddal köteles portyázni.

9.) A lovas csendőr lóháton nem, s csak akkor tűz szuronyt a fegyverre, ha a lóról leszállva, gyalog teljesít szolgálatot.

10.) Községekben vagy telepítvényekben a szolgálat — lovas csendőrök által is — gyalog, lévén teljesítendő, a lovak ez idő tartamára a bíróhoz beállítandók.

11.) Egyes házaknál, illetőleg azok közelében, a lovak békóba tartandók addig, míg az őrjárat a helyiséget átkutatta.

12.) A lovak kézen tartását csak igen megbízható és ismert egyének által szabad eszközöltetni.

13.) A lóczövek a kötőfék végére kötve, a jobb tarisznya hosszában, a sátorbalta pedig a nyeregkápa mögött megerősítve hordandó.

14.) A lovas őrjárat, ha egyes házak, csárdák sat. körül kell működnie, a lóról leszáll, a lóczöveket a földbe veri s egyuttal mindkét ló egy-egy előlábát békóba köti.

Mind ez lehetőleg fedett s oly helyen történjék, de oly távolságban, hogy a lovak észre ne vétessenek.

15.) A kizárólag szőrből fonott békó mindig az egyik tarisznyában elhelyezve hordandó.

16.) Egy mértföldnyi, vagy  $7\frac{1}{2}$  kilométernyi menetre 45 — 50 percet számítandó.

17.) Rendes viszonyok között minden órai menet után 10 perczre a lóról le kell szállani, a hevedert megereszteni, nyeret igazítani, s esetleg észlelt más hiányokat helyre állítani.

18.) Csak 24 órát tartó szolgálatnál a nyereg a lóról nem veendő le.

19.) Szolgálatba minden lovas legalább a ló egy elő s egy hátsó lábára való patkót, továbbá 25 darab patkószeget, de lehetőleg — legalább egyik csendőr — kalapácsot és fogót is vigyen magával, hogy esetleges szükségből maga is verhessen patkót fel, vagy szorithassa meg a meglevőt.

20.) Ha a ló lába teli talpu, akkor sarokkal ellátott, ellenkezőleg franczia patkó verendő a ló lábára.

21.) Lókefe, vakaró, törő rongy, pata tisztító kis fakés és sörényfésű szolgálatba mindig elviendő.

Török, s. k.

ezredes.



## Utasítás.

### A ruha-szekrények málházása.

A ruhaszekrényekben betartandó rendet illetőleg rendelem mint következők:

A ruhaszekrények belseje tiszta kék papírral behuzandó és azokban a rend a következő rajz utmutatása szerint tartandó be és pedig:

#### I. legfelsőbb polcz.

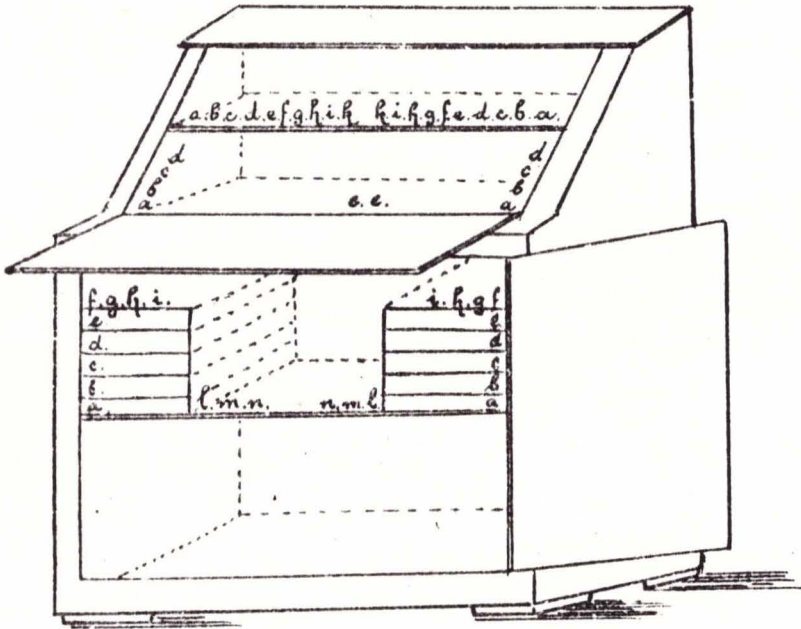
a) tentatartó, b) porzótartó, c) iron, d) író tollak, e) pecsétviasz, f) tollkés, g) vörös iron, h) ruggyanta (gummi), i) pecsétnyomó, k) gyufatartó (katolya).

#### II. polcz.

a) tiszta írópapír, b) irkák, c) számoló könyvek, d) előjegyzési könyvek, e) többi könyvek és füzetek, a legnagyobb alól a legkisebb felül, a kötés illetve fűzés hátával kifelé egymásra rakva.

#### III. polcz.

a) tiszta fehér ruha, b) kapczák harisnyák,  
 c) téli zubbony (kabát),  
 d) zubbony,  
 e) nadrág,  
 f) jelsipzsinor, g) kardbojt, h) fegyverszija, (ha olyan van) i) kesztyű, l) kézi tükör, m) nyakravaló, tiszta szegélylyel, n) varró eszköz.

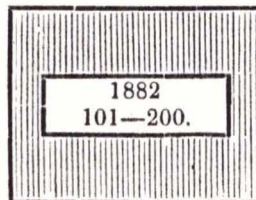


#### IV. legalsóbb polcz.

A tisztító eszköz egy közép nagyságú zöld kelméből készült zacskóba elhelyezve, szenyves fehér ruha összegöngyölítve, beretváló, evőeszköz stb.

Az altisztek által követendő málházási rend a ruházat és az iratok elhelyezésére szolgáló szekrények minőségétől függ, egyébként pedig a fennebb leirt málházási rend követendő.

A szekrény egyik osztályában a 100-anként összekötött és ekénti feliratokkal:



ellátott ügyiratok tartatnak, a másodikban pedig a ruházati darabok akasztatnak fel, az alatt a fehér ruha, ezenfelül a legénységi diszruha alól balra, jobbra pedig a tisztító eszközök helyeztetnek el.



**B)** melléklet.

## Utasítás,

a szíjjazat fénymázolásához (lakkozás) megkivántató fénymáz előállítására.

A szíjjazat kifogástalan fénymázolása (lakkozás) tekintetéből, az ehhez szükséges jó, és teljesen megfelelőnek bizonyult fénymáz (lack) készítése iránti rendelvényt (recept) alább veszik az alosztályok é. p.

Egy fél kupa legerősebb, 30—36 fokos borszesz (spiritus) vásároltatván, egy bizonyos mennyiségű (annyi, hogy az elégés után 2 kávé kanálnyi visszamaradjon) fenyőkorom (kinrusz) egy deczkára teendő s a fentt beszerzett borszeszből annyi keverendő hozzá, míg a fenyőkorom jó nedves lesz; — ekkor ez a deszkán meggyújtandó és kiégetendő.

A hátra maradt fenyőkoromból 2 kávé kanálnyi, továbbá  $\frac{1}{4}$  lat finom liszté tört indigó a még megmaradt borszeszbe tétetik s ez egy félóráig feloldatni hagyatván, ehhez még egy lat „Schellack“, egy lat Kolofonium és egy kés hegynyi vastag „Terpentin“ kevertetik.

Ezen keverék most meleg helyen vagy 12 óra hosszúig tartandó, illetve addig, míg a különféle részek jól feloldattak s akkor használatba vehető.

Használatánál ezen fénymáznak, mindig arra kell ügyelni, hogy bármi kevés ideig állott is legyen az egy helyen, kézhez vételkor előbb mindig felrázassék, a fénymázolásra használt edénybe (Lackmaschine) pedig csak annyi öntendő, hogy az azon megerősített bőr megnedvesedjék.

A lakkozásnak mindig naphevénel, vagy meleg helyen kell történnie úgy, hogy a szíjjazatra jövő fénymáz azonnal megszáradjon.

A lakkozásnál végre arra szorosán ügyelendő, hogy az erre használt ugynevezett lakmasina ne fel és alá is, hanem mindig csak egy irányban huzassék, mert ellenkező esetben a fénymáz összemázolja a szíjjazatot s azt akkor le kell vakarni.

Ily módon készített fénymázzal, és megfelelő ügyesség mellett a legszebben lakkozott szíjjazat állítható elő.

**C)** melléklet.

## Utasítás,

a szíjjazat belső oldalának zsirtalanítására nézve.

Már több ízben általam, de más vizsgáló urak részéről is tapasztaltattott, hogy az új szíjjazat készítési módjánál fogva be lévén zsirozva — a ruhákat zsirfoltokkal borítja s idő előtt tönkreteszi, anélkül, hogy azzal valaki törődne.

Rendelem, miszerint — mint teljesen jónak bizonyult szer — az alábbi használatba veendő minden oly alkalommal, midőn valaki új szíjjazatot kap hordásra.

Ennek készítési módja és használati utasítása a következő:

Egy bizonyos mennyiségű finom fehér keményítő kis hideg vízben feláztatatik s ennek megtörténte után — folytonos keverés mellett, nehogy csomók képződhessenek — fővő vízbe töltetik.

Ezen így főtt keményítővel — csiriz — még meleg állapotában a bőrszíjjazat azon része, mely a ruházatra fekszik (fordított része) annyira bekenetik, míg fényt kap s akkor azon megszáraztatik.

Száradás után a keményítővel bevont részek (oldalak) egy szesz és „Schellack“-ból készült fénymázzal (Lack) posztó darab segélyével bekenetnek, miáltal a bőr állandó fényt kap s a zsír kiizzadása megátoltatik.



D) melléklet.

2. szakasz.

## KIMUTATÁS

a megtartott czéllövészet eredményéről.

A czéllövés		N e v e k	Rendi fokozata	Fegyver száma	T á r p u s k a										Forgó pisztoly				A fegyvereknek állapota	Ügyesség a fegyver kezelésben	Az el nem sült töltényeknek száma és annak oka	A czéllövés eredménye kedvezőtlen esetben ennek oka	Időjárás	Megjegyzés
napja	helye				100			150			200			összes lövései száma	20		összes lövései száma							
					l é p é s										lépés									
					alak	tábla	hiba	alak	tábla	hiba	alak	tábla	hiba		alak	tábla		hiba						
1881. év május hó 1.	Zombor	Balló Béla	örmester	29	3	0	0	3	1	1	3	0	0	10	2	1	0	3	j ó	kielégítő	mind elsült	megfelelő	gyenge keletnyugati szél, szép tiszta	
		Erdélyi Imre	örsvezető	52	2	0	1	1	2	1	2	1	0	10	1	2	0	3						
		Huszár János	lovás csendőr	83	2	1	0	2	2	0	3	0	0	10	3	0	0	3						
		Belházy András	gyalog csendőr	71	3	0	0	3	1	1	2	1	0	10	1	1	1	3						
		Csendes Ferencz	próba csendőr	94	2	1	0	2	1	1	2	0	1	10	0	2	1	3						

Kelt

N. N. hadnagy

szakasz-parancsnok.



**E)** melléklet.

## Utasítás.

Rendkívüli események bejelentésére való szolgálati jegy.

M. kir. II. számú csendőr parancsnokság.

n. szárny

x. órs.

### Szolgálati jegy.

Vett jelentés folytán N. községben tegnap éjjel egy rabló gyilkosság követtetett el 2 fegyveres egyén által. 4 csendőrrel üldözésre indulok.

Csendőrségi parancsnokságnak hason jelentést tettem.

Kelt . . . . .

N. N. őrsvezető.

A hol ezen utolsó tétel nem fordul elő, azaz posta összeköttetés nem létezik, ott a szakaszparancsnokság kötelessége a csendőrségi és szárnyparancsnokságnak hason jelentést tenni, s egyszersmind a fennálló viszonyokat tekintve, vagy magának a székhelyre kiszállani, vagy pedig megfelelőleg intézkedni.

**F)** melléklet.

## Utasítás,

a vasut ügyeleti csendőr számára.

I. A vasuti ügyeleti csendőr, kinek egyáltalában éberség, ovatosság és a legtapintatosabb fellépés nem ajánlható eléggé, köteles magát mindenki iránt mindig komolyan, illedelemmel és nyugodt szerénységgel, különösen magasabb rangu katonai és polgári személyek irányában tartozó tisztelettel, de az alsóbb ranguak iránt is előzékenyen viselni.

II. Minden csendőrségi előljáró és főlebbvalónál, továbbá ministerek, államtitkár, a honvédség és sorhadbeli törzstisztek és tábornok uraknál, tartozik magát jelenteni.

III. Mindenekfelett arra kell ügyelnie, hogy a rendetlenségre és veszélyre vezető alkalom mellőztessék és hogy mindenki állásához ~~vagy~~ különbség nélkül, a fennálló rendeletekhez alkalmazkodjék; miből következik, hogy az ügyeleti csendőrnek a vonat minden megindulta és megérkeztekor közvetlen a vonaton jelen kell lennie.

Rendzavargók és törvényáthágók a csendőrségi szolgálati utasítás értelmében kezelendők, és annak szellemében gyakorlandó ezekre befolyás.

IV. Azon utazóktól, kik magukat bármi módon gyanussá teszik, az utazási igazolványok előkérendők, ezek valódiságáról vagy a személy azonosságáról meggyőződés szerzendő.

Különös figyelem fordítandó minden egyes megérkező és elindulandó utasra, valamint a vonatról le nem szálló vagy is a kocsikban visszamaradó személyekre is, miután a tapasztalat igazolta, hogy a legtöbb gazember a büntény elkövetése után rendesen vasut vagy gőzhajón menekül.

V. Oly személyekre, kik valamely gyanus czélra mutató ruhát, vagy jelvényt viselnek, csendőrnek különös figyelmet kell forditnia és azokat, ha a jelvényt hatóságilag betiltottnak ismeri, elővezetni esetleg letartóztatni.

VI. A vasuti ügyeleti csendőr első rendben köteles minden a politikai hatóságtól kapott felszólítást végrehajtani.

VII. A vasuti főnök, vagy vasuti egyéb hivatalnokok felszólításai ugy tekintendők, mint minden más hiteles személyek által tett feljelentések, azonban erre mégis nagyobb súly fektetendő s az ezek által gyanusnak nyilvánított egyének ellen szigoruan a fennálló szabályok értelmében járandó el, miután a vasuti hivatalnokok állami felügyelet alatt állván, feljelentésük alapos, vagy alaptalanságáért felelősök, minélfogva a szükséghez képest ezen hivatalnokok, hivatalos eljárásai is elősegítendők s ez utóbbiak védendők, azonban ezek hivatalos ügyködésébe beavatkozni a csendőr hivatva soha sincs.

VIII. A csendőr a vasuti ügyeleti szolgálatot mindig felszerelve és felfegyverkezve lássa el s ezen idő tartama alatt fegyverét soha kezéből ki ne adja.



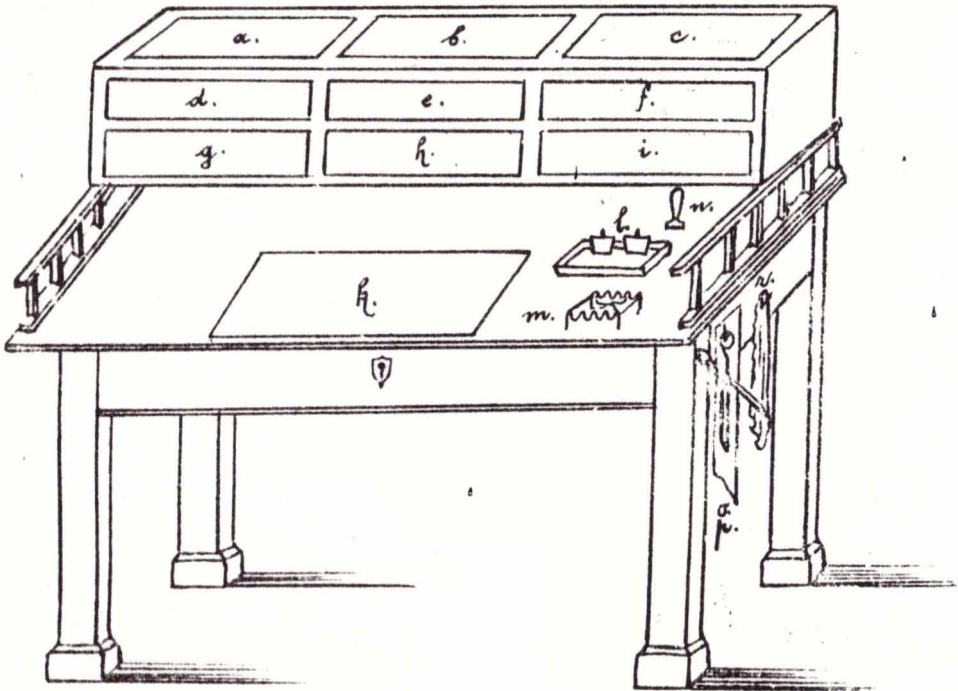
## Utasítás,

az őr iroda asztalok mikénti rendezéséhez.

Az altisztek íróasztalain a rend a következő rajz utmutatása szerint tartandó be és pedig :

a) szolgálati könyvek, b) író, számoló és előjegyzési könyvek, c) tömeg könyvek, d) e) f) iktatmányok, g) oktatási tárgyak, h) nyomozó-levél-könyvek és szolgálati könyvecskék, i) kiadmányok.

a) d) e) f) g) h) és i) alatti rekeszek kéregpapírból készült kék papírral bevont és feliratokkal ellátott fedelekkel ellátandók és az utóbbiak mindig tisztán tartandók, k) írófékpapír, mely néhány iv kék papírból áll és mindig tisztán (pecsét nélkül) tartatik, l) tenta és porzótartó, m) vas sodronyból a rajz alak szerint készített, toll, iron, színes iron és spanyol viasznak való állvány, n) őrspécst o) vonalzó, p) papír-olló, r) törlőrongy, a tollak és vonalzó megtörlésére.



A pénztárban a pénzneműk külön dobozokban tartandók ; ezeknek megszerzését elrendelem.



## TÁRGYMUTATÓ.

(A számok az illető pontokat jelzik.)

Ágynemtek jó karban, tisztán tartandók	64, 264	Eseményekről tudni	145
	265, 266	Előfogat használata	148
Altisztnek mit kell tudni a gyakorlati szabályzatból	131	Egy csendőr szolgálatba	206
Állás töltés tüzelésnél	133	Ellenőrzések	208
Adósság csinálás	240	Éjjeli őrök	208
Ágyasság	243, 244, 245	Észszel dolgozni	221
Áthelyezéseknél minősítések	247, 248, 249, 250	Erkölcsiség	236, 239
Arnyékszék	252	Elvi kérdések	275
Ágylábak	257	Első módszerinti nők	283
Atalánykönyvek beszerzésére	281, 282, 283	Elszállásolási pénz	290
Asztal felterítendő	309	Étkezés	300, 301, 302
Asztalkendő	310	Ebéd	308
Adófizetés	311		
<b>Bemutatás az őrsparancsnok által megszálláskor</b>	7	<b>Finom modor, értelmesség</b>	5, 221
Bemutatás különben	8	Feljelentendők a gyengélkedők	45
Benzin szerzendő be	61	Fehérnemű mennyi szerzendő be	58
Büntetés	246	Fegyverzet jó állapotban legyen	66
Becsületérzés	246	Fegyverzetét elhanyagoló	67
Butorzat	256	Fegyverek mire használandók	68
Beadvány a könyvek és nyomtatványokról	286	Fegyverzetért felelős	69
Bünpártolás	185, 186, 187	Fegyverek töltése, ürítése	71
Beteges kinézésű csendőr	39	Fegyverrel játszás	73
Besugók	181, 203, 204	Fegyverzet tisztán tartása	75
		Fegyvervizsga	77
<b>Csendőrnek megtakarított pénze legyen</b>	25	Fegyver tisztán tartása végett magával visz	78
Csevegés kerülendő	30	Fegyverágy gondozása	79
Csőcselék néppel társalogni tilos	34	Fegyvercsövek bedugaszolása	76
Csizmák bekenése	49	Fénymáz lakkozáshoz	82
Csőveket bedugaszolni tilos	76	Folyó évben czéllövészet	93
Czéllövészethez mely töltények használandók	85	Feszés figyelemmel soká ülni	111
Czéllövészet mikor tartandó meg	85	Fiatal csendőr tanítása	114
Czéllövészethez töltények kiszolgáltatása	86	Feladatok adása	118
Czél tábla használata	87	Feladatok megbeszélendők	122
Czél táblák beszerzése	88	Fegyvergyakorlatok	130
Czéllövészettről kimutatás	89	Fegyverrel nem tisztelkedik	136
Csendőrségi utasításokon kívül mit kell ismerni	98	Felváltása a járőröknek	209
Csendőrtől micsoda gyakorlat követelendő	132	Fegyelem kezelése	235
Czélzás betanulása	134	Fegyverhasználat	225—234
Csendőrség kötelessége közbiztonsági zavarok előfordulásaival	147	Fejtáblák	263
Csempész áruk	165	Fogalmazványok	276, 277
Cselédkönyvek	188	Fegyver szállítványok	165
Csendőr legfontosabb szolgálata	202, 201		
Csendőr egyedül vezényelhető szolgálatba	206	<b>Goromba csendőr eltávolítandó</b>	6
Csengettyű a laktanyába beszerzendő	259	Gyengélkedők feljelentése	46
Csizmát, fehérneműt mennyit szerezzen be	58	Gépies iskolázás	113
		Gyakorlatok	130
<b>Durvaság, gorombaság</b>	4, 227, 216, 229	Gyakorlati szabályzatból altiszt tudjon	131
Diszöltöny megőrzése	56	Gyakorlati szabályzatból csendőr tudjon	132
Diszöltöny mikor adható ki	57, 317, 318	Gyakorlat lovas csendőrök által	139
Disznó	305, 306	Gyanus helyek megközelítése	149, 152, 208
		Gazdálkodási könyvek	287
<b>Első fellépés fontossága</b>	1	Gazdálkodási pénz	290
Előjegyzési könyvek	20, 197, 198, 199, 200		
Étkezni korcsmában, magánházban	22	<b>Henczegés, fenhéjazás</b>	4, 216, 227, 229
Élelmezési cikkek vásárlása	23, 300	Helyettes őrsparancsnokok kinevezése	9
Elméletileg és gyakorlatilag tudni a szolgálatot	96	Hasznavehetlen ruhadarabok	54
Ész leghatalmasabb fegyver	99	Háti bőröndök elárúsítandók	65
		Határszéli szolgálat	171, 172, 173
		Helyi ismeret	174, 175, 176, 177
		Helyi járőrködés	208



Higgadság . . . . .	226, 227	Lövöldözés tilos . . . . .	74
Házbérek . . . . .	267, 268	Lakkozához fénymáz . . . . .	82
Hírszerzés . . . . .	164	Lőszertartalék . . . . .	90
Írásbeli oktatás célja . . . . .	116	Lőutasításból iskola . . . . .	137
Írásbeli oktatás módja . . . . .	117	Lovas csendőrök gyakorlata . . . . .	139
Írásbeli dolgozatok feladása . . . . .	120	Lovaglásbani oktatás . . . . .	140
Írály katonai legyen . . . . .	121	Lovas csendőrtől követelendő . . . . .	141
Írásbeli feladatok megbeszélendők . . . . .	122	Lovagolni csak lépésben szabad . . . . .	141
Író könyvek tisztasága . . . . .	124	Lesállítás . . . . . 150, 153, 159, 208	
Írásbeli dolgozatok osztályozása . . . . .	125	Lefegyverzés . . . . .	234
Írányzás betanulása . . . . .	134	Laktanya tisztaság . . . . .	251
Iskolázandó lőutasításból . . . . .	137	Lakbérek . . . . . 267, 268	
Igazolványok . . . . .	188	Leltárak . . . . .	269
Ittasság . . . . .	240, 241	Levelezés . . . . . 270—274, 278	
Istálló . . . . .	252	Laktanyában italok nem tarthatók . . . . .	299
Irományok . . . . .	269	Lovas csendőröknek szolló szabályok . . . . .	321
Iroda asztal berendezése . . . . .	289	Lőszer szállítmányok . . . . .	165
Italok a laktanyában . . . . .	299		
		Modora finom legyen . . . . .	5, 221
Jegyzők a kiderítetlen zavarokról . . . . .	154	Megtakarított pénzek . . . . .	26
Jelentékenyebb tételeknél nézetek . . . . .	106	Mentegetődés mellőzendő . . . . .	33
Járőr célja titok . . . . .	160	Mennyi iskolázható egy óra alatt . . . . .	108
Járőrök óvatossága . . . . .	161, 162	Mily kifejezés használható a besugó meg- óvására . . . . .	182
Járőrök étkezése . . . . .	170	Mínősítések . . . . . 247—250	
Jómóduak . . . . .	195, 196	*Macska . . . . .	258
Járőröknek elválni nem szabad . . . . .	205	Majorság . . . . .	305, 306
Járőr a korcsmában . . . . .	208		
Járőrök segédszolgálatban . . . . .	209—214	Nevek ruhákra felirandók . . . . .	51
		Nevek nyári zubbonyokra . . . . .	52
Korcsmában étkezni . . . . .	22	Napirend betartandó . . . . . 103, 104	
Katonás magatartás . . . . .	29	Nézetek elbírálása . . . . .	107
Közlékeny ne legyen . . . . .	31	Nyomatványok . . . . . 280, 286, 288	
Kérdésekre röviden felelni . . . . .	33	Nyomozó levél könyvek . . . . .	187
Kutyát tartani tilos . . . . .	36 <sup>2</sup>		
Korbácsot, pálczát hordani tilos . . . . .	36	Orvosi vizsga . . . . . 40, 41, 43, 44	
Kamarában ruhát tartani . . . . .	63	Őrsparancsnok bemutatása . . . . .	7, 8.
Kardpengének élesítése . . . . .	70	Őrsparancsnoki helyettes kinevezése . . . . .	9
Kimutatás a céllövészettről . . . . .	89	Őrsök területe megállapítandó . . . . .	10
Kidolgozat fogalmazványa . . . . .	123	Őrjárat beosztás . . . . . 11, 14, 15, 16, 17	
Kidolgozatok osztályozása . . . . .	125	Őrterület leportyázása . . . . .	13
Kidolgozatok felolvasandók . . . . .	129	Őrsparancsnok hibás rendtelenségeikért . . . . .	28, 237
Kardok megvizsgálásánál eljárás . . . . .	135		238
Kardvívás . . . . .	138	Őrsparancsnok örököség felett . . . . .	38
Közbiztonsági zavarok eljárás . . . . .	147, 208	Oktatás az őrsparancsnok kötelessége . . . . .	100
Közeledés gyanus helyekhez . . . . .	149, 152, 208	Őrsparancsnok művelt . . . . .	101
Kisebb törvénytörték üldözése . . . . .	153	Őrsparancsnok műveltségéről meggyőződni . . . . .	102
Kiderítetlen zavarok . . . . .	154	Oktatás népszerűen történjék . . . . .	105
Közártalmu egyének meglepése . . . . .	160	Őrsterületen események megbeszélendők . . . . .	109
Községek leportyázása . . . . .	166—170	Őrsparancsnok szolgálatba megy, feladatok adandók . . . . .	119
Közbiztonságra károsak . . . . . 183, 184, 185, 186, 189, 190		Oktatás a lőutasításból . . . . .	137
Közártalmuak . . . . . 183—186, 189, 190, 208		Oktatás a lovaglásban . . . . .	140
Korcsmában a járőr . . . . .	208	Őrsöktől mi követeltek . . . . .	142
Község előjárók . . . . .	208	Őrsparancsnoktól függ a szolgálat . . . . .	143
Közszellem . . . . .	236	Őrsparancsnok szolgálata . . . . . 144, 217, 218, 219	
Kézi tusa . . . . .	228	Ovatosság . . . . .	161, 162
Kártyázás . . . . .	240	Orgazdák . . . . . 183, 184, 189, 190	
Konyha . . . . .	252	Őrsparancsnok figyelmeztesse járőröket . . . . .	208
Könyvek . . . . . 280—283, 269, 286		Őrsparancsnok kötelessége közbiztonsági za- varnál . . . . .	208
Kalaptokok . . . . .	261, 262	Őrsöklet leportyázása . . . . .	219
Kamara . . . . .	252	Őrsparancsnok erkölcsi hibával . . . . .	252
Kert . . . . . 253, 254, 255		Óra . . . . .	257
Kutya . . . . .	258	Őrsparancsnok levelezéstől eltiltható . . . . .	278
Katonai hatóságokkal levelezés . . . . .	270, 271	Oktatólagos parancsnok . . . . .	279
Kulcsok megőrzése . . . . . 292, 293, 294, 296		Ó felsége születés napja . . . . .	318
Kenyér . . . . .	304	Őrsparancsnok jelentkezése tisztelnél . . . . .	320
Kereskedés tilos . . . . .	307	Oktatásnál főszóly fektetendő . . . . .	141
		Paraszt modoru eltávolítandó . . . . .	6
Lakosság, hatóságok bírálata . . . . .	2	Portyázási idő kiszabása . . . . .	18
Laktanyák berendezésére határidő . . . . .	21	Pénzek elhelyezése . . . . .	26
Laktanyából kijárkálás . . . . .	24		
Ládák, bőröndök megőrzése . . . . .	62		



Politizálni tilos . . . . .	32
Polgári orvosok megszerzése . . . . .	42
Pecsétes ruha . . . . .	48
Padlások ruha . . . . .	63
Puskák megtöltése, kiürítése . . . . .	71, 72
Pihenő tanóra után . . . . .	110
Portyázásoknál megfigyelendő 155, 156, 157, 166, 167, 208	
Portyázás községekben . . . . .	166—170
Pénzjutalom besugóknak . . . . .	204
Pincze . . . . .	252
Padlás . . . . .	252
Polgári hatóságokkal levelezés 270, 272, 273, 274	
Pénztár könyvek számára . . . . .	284, 285
Pénztár . . . . . 291, 292, 293, 295, 296	
Pénzek . . . . .	296, 290
Pénzes levelek csomagolása . . . . .	312
Pénzes levelek feldása, felvétele . . . . .	313, 314
Pénzes levelek felbontása . . . . .	315
Pénzes levelek megőrzése . . . . .	316
<b>Ruházat tiszta . . . . .</b>	<b>47, 50</b>
Ruházat mocskosságáért felelős . . . . .	48
Ruhadarabokon nevek . . . . .	51
Ruházaton szakadás . . . . .	53
Ruhadarabok javíthatlanok . . . . .	54
Ruhaszekrények málházása . . . . .	55
Ruházat tisztántartására benzin . . . . .	61
Ruhát kamarában tartani . . . . .	63
Rendkívüli események . . . . .	148
Részeg emberek . . . . .	215
Részegség . . . . . 240, 243	
Rosz hírű személyekkel társalgás . . . . .	240, 243
Ruha és fegyverzeti könyvek . . . . .	287
Rovancsolás . . . . .	295
Reggeli . . . . .	308
<b>Szakácsné felvétele . . . . .</b>	<b>22, 298, 23</b>
Szolgálati utasítás betartandó . . . . .	27
Szivarozni kell sétakor . . . . .	35
Sétáláskor figyelem . . . . .	37
Szekrénybe feslett ruha . . . . .	53
Szekrények málházása . . . . .	55
Szolgálatba elviendő . . . . .	78
Szíjjazat lackozása . . . . .	80
Szíjjazat nem lakkozandó lovasoknál . . . . .	81
Szíjjazat zsirtalanítandó . . . . .	83
Szolgálatnak nem tudása . . . . .	97
Számítási feladatok . . . . .	126, 127
Számítási feladatokra segédkönyv . . . . .	128
Szurony vívás . . . . .	138

Szolgálat helyes vezetése . . . . .	143
Szállítmányok . . . . .	165
Szolgálat határszélen . . . . . 171, 172, 173	
Személyi ismeret 191—194, 174, 178, 179, 180	
Segélyül felkérhetők . . . . .	207
Segédszolgálat . . . . .	209—214
Szolgálati rovatív . . . . .	220
Szolgálati jegyek áthelyezéseknél . . . . .	247—250
Szobák . . . . .	252
Szivarvégeknek edény . . . . .	260
Szoba lajstromok . . . . .	263
Szent István király napja . . . . .	318
Szemlélő tisztek jelenlétekor . . . . .	319
Szolgálat megkezdése . . . . .	12
<b>Tisztelet mindenkinek . . . . .</b>	<b>3</b>
Találkozások megállapítása . . . . .	19
Tollbokréták . . . . .	59, 60
Tollak gyűjtendők . . . . .	60
Töltés és kiürítés . . . . .	71, 72
Töltények menyisége gondozása . . . . .	84
Töltények czéllövészethez . . . . .	85
Tartalék lőszer . . . . . 90, 91, 92	
Tudatlanság . . . . .	94, 95
Töltés tüzelésnél állás . . . . .	133
Tisztelgés fegyverrel . . . . .	136
Tettesek kinyomozandók . . . . .	146
Támadás . . . . .	151
Titok a járőr czélja . . . . .	160
Titok a besugók közleménye . . . . .	181
Tettleges bántalmazás . . . . . 216, 227, 229, 230	
Tényvázlat . . . . .	238
Takaradótuli kimaradás . . . . .	240
<b>Utasítások §. megmagyarázandók . . . . .</b>	<b>112, 115</b>
Utások megfigyelése . . . . .	163
Utások kikérdezendők . . . . .	164
Utasítás vasuti ügyeletes számára . . . . .	222
Udvar . . . . .	253
Uralkodók az állomáson . . . . .	317
Ürlapok . . . . .	280, 288
<b>Vizivástól óvakodni . . . . .</b>	<b>46</b>
Vívás szuronyal és karddal . . . . .	138
Vasut használata . . . . .	148
Városi rendőrség . . . . .	208
Vasuti felügyelet . . . . . 222, 223, 224	
Vacsora . . . . .	308
<b>Zsoldpénz . . . . .</b>	<b>290</b>